

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.029.02.2015

P/15/077

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/077 – Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Ryszard Kamforowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97950 z dnia 30 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Politechnika Lubelska w Lublinie ¹ , 20-618 Lublin, ul. Nadbystrzycka 38D
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko, Rektor Politechniki Lubelskiej ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości,³ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie przygotowania, realizacji i nadzoru nad praktykami studenckimi w latach 2013-2015 (do zakończenia kontroli).

Politechnika opracowała na lata akademickie 2013/2014 i 2014/2015 wewnętrzne przepisy regulujące zasady realizacji studenckich praktyk⁴, w tym przeprowadzanych w jednostkach administracji publicznej. Ogólnouczelniane warunki prowadzenia praktyk określił Rektor w Regulaminie praktyk studenckich w Politechnice Lubelskiej z 19 stycznia 2009 r.⁵, a wewnątrzwydziałowe zasady organizacji praktyk ustalili dziekani, zgodnie z planami nauczania. Studentom zapewniono dostęp do informacji o zasadach organizacji i realizacji praktyk. Na wydziałach wyznaczeni zostali pełnomocnicy dziekanów ds. praktyk studenckich, odpowiedzialni za organizowanie i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem praktyk. Nadzór ten polegał m.in. na weryfikacji dokumentacji dostarczonej przez studentów po zakończeniu praktyki. Pełnomocnicy udzielali studentom niezbędnych informacji w sprawie praktyk, oceniali efekty ich pracy i zaliczali praktyki na podstawie sporządzonych przez studentów sprawozdań lub dzienników praktyk oraz przechowywali dokumentację wymaganą do zaliczenia. Praktyki realizowano na podstawie umów, zawartych przez Uczelnię z organizatorami praktyk. Prowadzono działania związane z monitorowaniem i ewaluacją praktyk.

Podkreślenia wymaga, że Uczelnia opracowywała również indywidualne programy dostosowane do zadań jednostek administracji publicznej, w których realizowane były praktyki studentów.

¹ Zwana dalej *Politechniką* lub *Uczelnią*.

² Zwany dalej *Rektorem*.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Zwanych dalej *praktykami*.

⁵ Wprowadzonym zarządzeniem Rektora Nr R-8/2009 zwanym dalej *Regulaminem praktyk z 2009 r.*

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niestosowaniu się do wynikającego z Regulaminu praktyk z 2009 r. wymogu podpisywania umów z organizatorami praktyk przez dziekanów lub właściwych prodziekanów posiadających jego pełnomocnictwo (§ 4 ust. 3);
- ustalaniu przez dziekanów szczegółowych zasad organizacji i zaliczania praktyk bez zasięgnięcia opinii rad wydziałów (§ 2 ust. 3 ww. Regulaminu praktyk).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Warunki odbywania praktyk

Opis stanu faktycznego

W latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 na Politechnice funkcjonowało sześć wydziałów: Budownictwa i Architektury⁶, Inżynierii Środowiska⁷, Elektrotechniki i Informatyki⁸, Mechaniczny⁹, Podstaw Techniki¹⁰ oraz Zarządzania¹¹, na których kształciło się łącznie 5.801 studentów (w poszczególnych latach odpowiednio: 3.032 i 2.769).

W kontrolowanym okresie praktyki odbyło łącznie 4.497 studentów, z czego 783 tj. 17,4% w jednostkach administracji publicznej. Największą grupę studentów realizujących praktyki w tych jednostkach stanowili słuchacze WPT (615 spośród 783 osób). Praktyki studentów tego wydziału realizowane były przede wszystkim w publicznych szkołach podstawowych i średnich oraz w przedszkolach i placówkach oświatowych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wydział Uczelni	Liczba studentów, którzy odbyli praktyki w latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015		Udział % (kol. 4:3)
		ogółem	w administracji publicznej	
1.	2.	3.	4.	5.
1.	WM	991	27	2,7
2.	WBiA	911	42	4,6
3.	WZ	695	50	7,2
4.	WPT	811	615	75,8
5.	WiŚ	517	46	8,9
6.	WEil	572	3	0,5
7.	Razem	4.497	783	17,4

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 327)

1.1. Kwestie związane z realizacją praktyk studenckich zostały uregulowane następującymi przepisami wewnętrznymi:

- Regulaminem studiów w Politechnice Lubelskiej z 22 maja 2013 r.¹² przyjętym uchwałą Nr 4/2012/I Senatu Politechniki z 23 lutego 2012 r. ze zm.,
- Regulaminem praktyk z 2009 r.,

⁶ Zwanego dalej WBiA.

⁷ Zwanego dalej WiŚ.

⁸ Zwanego dalej WEil.

⁹ Zwanego dalej WM.

¹⁰ Zwanego dalej WPT.

¹¹ Zwanego dalej WZ.

¹² Zwany dalej Regulaminem studiów, opublikowany w załączniku do obwieszczenia nr 3/2013 Rektora Politechniki Lubelskiej.

- Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia, wprowadzonym zarządzeniem Rektora Nr R-34/2013 z 24 kwietnia 2013 r.¹³,
- wydziałowymi przepisami dotyczącymi praktyk studenckich,¹⁴ ustalonymi przez dziekanów wydziałów Uczelni,
- uchwałą Nr 40/2008/VIII Senatu Politechniki Lubelskiej z 29 grudnia 2008 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, wymiaru zajęć dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, zasad obliczania godzin dydaktycznych, zasad i trybu powierzania godzin ponadwymiarowych oraz liczebności grup studenckich¹⁵,
- uchwałą Nr 41/2014/VIII Senatu Politechniki Lubelskiej z 20 listopada 2014 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych i zasad obliczania godzin dydaktycznych, w tym ustalania i rozliczania godzin ponadwymiarowych¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 8-114, 118-125)

W dokumentach tych wskazano miejsce opublikowania i określono cele, zasady organizowania i zaliczania praktyk oraz wynagradzania pracowników Uczelni, którym powierzono opiekę nad praktykantami. Określono czas trwania poszczególnych rodzajów praktyk, obowiązki praktykanta i pełnomocnika ds. praktyk; zadania jednostki organizującej praktyki, wzory niezbędnej dokumentacji.

Sposób organizowania i realizacji praktyk określony w Regulaminie praktyk z 2009 r. nie przewidywał powołania ogólnouczelnianej jednostki, która koordynowałaby realizację zadań w tym zakresie. Rektor odpowiedzialność za organizację praktyk przypisał dziekanowi wydziału prowadzącemu dany kierunek studiów (§ 2 ust. 1 ww. Regulaminu praktyk), a organizowanie i sprawowanie nadzoru nad praktykami - pełnomocnikowi ds. praktyk powoływanemu przez dziekana (§ 32 ust. 6 Regulaminu studiów i § 2 ust. 4 Regulaminu praktyk z 2009 r.). Oba wymienione regulaminy ogólnouczelniane nie uszczegółowiły zadań spoczywających na pełnomocniku ds. praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 10 i 13-16)

W czasie kontroli NIK, Rektor zarządzeniem Nr R-62/2015 z 24 listopada 2015 r. wprowadził nowy Regulamin organizacji praktyk objętych programem kształcenia¹⁷ obowiązujący od 1 października 2015 r. W regulaminie tym Rektor określił m.in. niżej: wcześniej:

a) zadania pełnomocnika dziekana ds. praktyk, w szczególności: zapoznanie studentów z celem i programem praktyki oraz zasadami i trybem odbywania i zaliczania praktyki; akceptację instytucji przyjmujących studentów na praktyki pod

¹³ Zwany dalej „WSZJK” wprowadzony zostały przez Rektora zarządzeniem Nr R-34/2013.

¹⁴ „Szczegółowy regulamin praktyk studenckich na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Lubelskiej” zatwierdzony przez Radę Wydziału w dniach 22.05.2013r. i 15.09.2014 r. dalej *Regulamin praktyk WiS z 2013* i *Regulamin praktyk WiS z 2014 r.*, „Szczegółowy regulamin praktyk studenckich na kierunku Budownictwo na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechnik Lubelskiej” zatwierdzony przez Radę Wydziału w dniu 21.05.2009 r. zwany dalej *Regulaminem praktyk WBiA z 2009 r.*, „Szczegółowy regulamin praktyk studenckich na kierunku Architektura na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechnik Lubelskiej dla studentów I i II stopnia” zatwierdzony przez Radę Wydziału w dniu 4.06.2014 r. zwany dalej *Regulaminem praktyk WBiA z 2014 r.*, „Zasady szczegółowe organizacji i zaliczania praktyk studenckich – Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej”, „Zasady organizacji i zaliczania praktyk na kierunku Zarządzanie na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej” przyjęte przez Radę Wydziału w dniu 27.06.2012 r.

¹⁵ Zwaną dalej *Zasadami ustalania zajęć rozliczanych w ramach pensum z 2008 r.*

¹⁶ Zwaną dalej *Zasadami ustalania zajęć rozliczanych w ramach pensum z 2014 r.*

¹⁷ Zwany dalej *Regulaminem praktyk z 2015 r.*

kątem możliwości realizacji programu praktyk i osiągania założonych efektów kształcenia; nadzór nad zawieraniem umów o organizację praktyki; kontrolę przebiegu praktyk; opracowywanie i ogłaszanie na stronie internetowej wydziału karty (sylabusu) przedmiotu praktyki zawodowej¹⁸; sprawdzenie dziennika praktyk lub sprawozdania z realizacji praktyki i jego zatwierdzenie; rozliczenie studenta z realizacji osiągniętych efektów kształcenia; zaliczenie praktyki (dokumentowanego poprzez dokonanie wpisu do indeksu i karty okresowych osiągnięć studenta) - § 2 ust. 5 ww. regulaminu;

b) co najmniej trzymiesięczny czas trwania praktyki na kierunkach studiów o profilu praktycznym - § 1 ust. 4.

c) cele realizowanych praktyk, w tym m.in.: poznanie zasad organizacji i mechanizmów funkcjonowania instytucji lub organów administracji rządowej i samorządowej - § 1 ust. 5 cyt. regulaminu.

Rektor, w Regulaminie praktyk z 2015 r., nie uwzględnił - dla praktyk odbywanych w jednostkach rządowych - procedur określonych przez Radę Ministrów 3 marca 2015 r. w *Zaleceniach dotyczących praktyk studenckich w urzędach administracji rządowej*, w tym m.in. stosowania wzoru porozumienia z jednostką rządową. Wzór porozumienia zawierał m.in. zobowiązanie organizatora praktyki do: udzielenia praktykantowi informacji o zakresie obowiązków oraz zasadach i procedurach obowiązujących w urzędzie, monitorowania wykonywania przez praktykanta zadań wynikających z programu praktyki studenckiej, udzielania praktykantowi informacji zwrotnej na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań, rozwijanych umiejętności i kompetencji społecznych, a także wystawienia praktykantowi *Zaświadczenia odbycia praktyki studenckiej* po zakończeniu praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 131-138)

Wzory umów załączone do obu Regulaminów praktyk (z 2009 i 2015 r.) określały: termin praktyki, osobę z ramienia uczelni uprawnioną do kontaktu z firmą przyjmującą praktykanta, obowiązki stron, w tym: organizatora do stworzenia warunków niezbędnych do zrealizowania praktyki w wyznaczonym terminie (praktyka nie mogła być realizowana w warunkach szkodliwych dla zdrowia), Uczelni - do sprawowania nadzoru merytoryczno-wychowawczego nad przebiegiem praktyki, kontroli realizacji celów praktyki i rozstrzygania wszelkich spraw związanych z przebiegiem praktyki oraz obowiązki praktykanta – do przestrzegania porządku i dyscypliny pracy, zasad BHP i ppoż., tajemnicy służbowej i ochrony poufności danych.

(dowód: akta kontroli str. 17-18, 138-139)

Stosownie do postanowień zawartych w Regulaminie praktyk z 2009 r. dziekani czterech wydziałów (WIŚ, WBiA, WPT i WZ) ustalili zasady i tryb zaliczania praktyk - po uzyskaniu opinii rady wydziału, a w przypadku dwóch pozostałych wydziałów Uczelni (WM oraz WEiI) - bez tych opinii. Powyższe zasady określały m.in.: organizację, zakres, sposób realizacji, nadzór, warunki zaliczenia i zwolnienia z praktyk, obowiązki pełnomocnika ds. praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 38-114, 127-128)

Do obowiązków pełnomocników dziekana ds. praktyk należało:

- przygotowanie studentów do realizacji praktyk poprzez udostępnienie niezbędnych informacji dot. praktyk na stronie internetowej wydziału i na tablicach ogłoszeń oraz

---

¹⁸ Zwana dalej *kartą sylabusu*.

zapoznanie z zasadami organizacji i zaliczania praktyk (dotyczyło to pełnomocników wszystkich dziekanów);

- organizowanie spotkań studentów z wybranymi zakładami pracy, celem poznania ich działalności i obowiązków w ramach praktyki (WBiA);
- udzielanie pomocy w przygotowaniu niezbędnej dokumentacji (we wszystkich wydziałach), z podkreśleniem sprawdzania posiadania przez studentów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (WBiA, WIŚ, WEil);
- przygotowanie ramowego programu w porozumieniu z organizatorem praktyki i kwalifikacja jego zgodności z ogólnymi celami praktyki (WM, WPT);
- reprezentowanie Politechniki przed organizatorami praktyk i sprawowanie nadzoru (kontroli) nad przebiegiem praktyk (WBiA, WIŚ, WEil, WPT);
- zaliczanie praktyk w oparciu o wymaganą dokumentację (WBiA, WIŚ, WEil, WPT, WZ);
- dokonanie wpisu do indeksu zaliczenia praktyk (WM);
- przechowywanie udokumentowania odbytych praktyk (WBiA, WIŚ, WEil);
- sporządzanie sprawozdań (rocznych raportów) z przeprowadzonych praktyk (WBiA, WPT i WZ).

(dowód: akta kontroli str. 39, 43, 48, 53, 58, 67, 75, 77-78, 88, 90, 92, 94, 96, 106)

Obowiązek sporządzania sprawozdań przez osoby sprawujące opiekę nad praktykami wynikał z zasad ustalania zajęć rozliczanych w ramach pensum z 2008 r. Zgodnie z tymi zasadami sprawozdanie z przeprowadzonych praktyk z załączoną listą studentów stanowiło podstawę rozliczenia pensum. W roku akademickim 2013/2014 wysokość wynagrodzenia, uzależniona od liczby studentów, była wypłacana wg zasad ustalania godzin obliczeniowych za sprawowanie opieki dydaktycznej: jedna godzina za pięciu studentów na praktykach dwutygodniowych oraz 1,5 godziny za pięciu studentów na praktykach czterotygodniowych. Do godzin obliczeniowych nie byli wliczani studenci, którzy mieli zaliczoną praktykę na podstawie zaświadczenia o wykonanej pracy zawodowej, umowy zlecenia i umowy o dzieło oraz wymiany studentów w ramach programu Erasmus. W roku 2014/2015, wg zasad ustalania pensum z 2014 r., nauczycielom akademickim za kierowanie i sprawowanie opieki nad praktykami przysługiwało dodatkowe wynagrodzenie, w stałej wysokości wynoszącej 60% stawki minimalnego wynagrodzenia asystenta, niezależnie od liczby studentów. Niewymagalny był w związku z tym obowiązek sporządzania sprawozdań. Przykładowo: każdy z trzech pełnomocników dziekana WM ds. praktyk otrzymał w 2015 r., w związku z tą funkcją, jednorazowe wynagrodzenie w wysokości 1.592 zł.

(dowód: akta kontroli str. 118-119, 123, 126, 300, 307-308)

1.2. Informacje o zasadach organizacji praktyk, osobach wyznaczonych przez dziekanów na pełnomocników ds. praktyk studenckich oraz wymaganych dokumentach dot. praktyk (z załączonymi wzorami) znajdowały się na stronach internetowych poszczególnych sześciu wydziałów Politechniki. Zamieszczone zostały również właściwe dla danego wydziału i kierunku studiów karty (sylabusy), zawierające m.in. cele przedmiotu, efekty kształcenia, treści programowe, metody dydaktyczne.

Na stronie internetowej WM zamieszczony był wykaz 51 jednostek, z którymi Uczelnia posiadała zawarte porozumienia o współpracy, w tym m.in. na przyjmowanie studentów na praktyki zawodowe.

Porozumienia zawarte zostały również przez inne wydziały (WBIA z ośmioma jednostkami, WIŚ z pięcioma).

(dowód: akta kontroli str. 167-172, 187-203, 259-261, 318, 327)

Wśród jednostek, z którymi wydziały Uczelni zawarły porozumienia o współpracy, nie było urzędów administracji publicznej oraz jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych. Wyboru firm dokonywano kierując się technicznym profilem kształcenia studentów. Najczęstszymi organizatorami praktyk studentów WM były m.in. zakłady: mechaniki samochodowej, materiałów budowlanych i transportowych. Pełnomocnik dziekana WIŚ ds. praktyk studenckich stwierdziła w wyjaśnieniu, że zawierając umowy kierowano się prowadzoną przez te jednostki działalnością z zakresu inżynierii środowiska wewnętrznego i zewnętrznego.

Prorektor ds. studenckich wyjaśnił, że Politechnika realizując swoją misję i rolę Uczelni wyższej we współdziałaniu z otoczeniem ma podpisanych szereg porozumień o współpracy, co przedkłada się na możliwości realizowania obowiązkowych programów praktyk zawodowych. W „... kwietniu 2009 r. został powołany Konwent Politechniki Lubelskiej, który w sposób formalny umożliwia wzajemny kontakt z prestiżowym środowiskiem przedstawicieli firm, administracji i przemysłu. Przedstawiciele pracodawców współuczestniczą w doskonaleniu procesu dydaktycznego m.in. programów kształcenia na kierunku studiów.”

(dowód: akta kontroli str. 275-282, 315-316)

Według 221 studentów (z 228), którzy wypowiedzieli się w formie anonimowej ankiety na temat praktyk w administracji publicznej¹⁹, na Uczelni była dostępna informacja o zasadach organizacji praktyk obowiązkowych. Natomiast siedmiu studentów stwierdziło brak takiej informacji.

(dowód: akta kontroli str. 329)

1.3. Dziekani poszczególnych wydziałów wyznaczyli od jednego do trzech pełnomocników ds. praktyk studenckich, łącznie 12 osób.

W informacjach o powołaniu na stanowisko pełnomocnika WZ wyszczególnione zostały zadania obejmujące: przygotowanie programu praktyki i umów z poszczególnymi zakładami na odbycie praktyk przez studentów; ewidencję praktyk studenckich (przyjmowanie zaświadczeń od studentów); współpracę z dziekanatem w celu rejestracji faktu odbycia przez studenta praktyki i jej odnotowanie w indeksie, karcie okresowych osiągnięć studenta i w protokole; a także współpracę z Biurem Karier Studenckich oraz Biurem Współpracy z Zagranicą i Badań Naukowych Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 143-159)

1.4. W okresie objętym kontrolą pełnomocnictwo Rektora do zawierania umów z podmiotami w sprawie odbywania obowiązkowych praktyk przez studentów posiadało dwóch pracowników Uczelni: Prodziekan ds. ogólnych i studenckich WM oraz Prodziekan ds. studenckich WZ. W ramach udzielonego pełnomocnictwa wymienione osoby nie mogły udzielać dalszych pełnomocnictw.

(dowód: akta kontroli str. 140-142)

¹⁹ Ankieta NIK, dotycząca realizacji praktyk w administracji publicznej, zwana dalej *anonimową ankietą*.

Pełnomocnictwa udzielone zostały na podstawie art. 66 ust. 1 ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym²⁰. Wg postanowień § 4 ust. 3 Regulaminu praktyk z 2009 r. umowę z zakładem pracy podpisuje dziekan lub właściwy prodziekan, na mocy udzielonego mu przez Rektora pełnomocnictwa. We wzorze umowy stanowiącej załącznik do wymienionego regulaminu w miejscu przeznaczonym na reprezentanta Politechniki Lubelskiej ujęto tytuł, imię i nazwisko dziekana.

Przegląd dokumentacji dotyczącej 74 losowo wybranych praktyk odbytych w administracji publicznej przez studentów dwóch wydziałów Uczelni, w tym 43 z WIŚ i 31 z WBiA²¹ wykazał m.in., że:

- trzech pełnomocnicy dziekana WBiA ds. praktyk studenckich przechowywali kopie dzienników praktyk studenckich, zgodnie z § 5 ust. 6 lit. k Regulaminu praktyk WBiA z 2009 i 2014 r. Gromadzili także umowy o organizację praktyki studenckiej;
- pełnomocnik dziekana WIŚ ds. praktyk studenckich przechowywał m.in. kserokopie dzienników praktyk, zgodnie z § 5 ust. 6 lit. h Regulaminu praktyk WIŚ z 2013 i 2014 r. Ponadto posiadał deklaracje studenta, umowy, ramowe programy, zaświadczenia lub potwierdzenia o ubezpieczeniu studenta od następstw nieszczęśliwych wypadków, sprawozdania studentów z praktyki wg wzoru załączonego do Regulaminu praktyk z 2009 r.;
- Uczelnię, na etapie przygotowania i realizacji praktyk, reprezentował pełnomocnik ds. praktyk, stosownie do wymogów § 5 ust. 6 lit. b regulaminów praktyk na WBiA oraz WIŚ;
- wszystkie 74 umowy o organizację praktyki, w imieniu Politechniki, podpisane zostały przez pełnomocników ds. praktyk.

Sprawdzenie dodatkowo losowo wybranej dokumentacji sześciu praktyk odbytych w administracji publicznej przez studentów WM wykazało, że:

- pełnomocnicy dziekana ds. praktyk przechowywali skierowania na praktykę, ramowe programy praktyk, zaświadczenia lub potwierdzenia o ubezpieczeniu studenta od następstw nieszczęśliwych wypadków, umowy o organizację praktyki studenckiej i sporządzone przez studentów sprawozdania. Wydziałowy regulamin nie wyszczególniał obowiązku przechowywania dokumentacji związanej z organizacją i realizacją praktyk,
- umowy o organizację praktyki podpisane zostały przez Dziekana WM ds. ogólnych i studenckich, zgodnie z § 4 ust. 3 Regulaminu praktyki z 2009 r. i otrzymanym w tym zakresie pełnomocnictwem Rektora Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 14, 140, 283-288)

1.5. Uczelnia kierowała studentów do jednostek, które zapewniały realizację programu praktyk. We wzorach umów o organizację praktyki ujęto m.in. obowiązek stworzenia przez organizatora warunków niezbędnych do zrealizowania praktyki, zgodnie z programem uzgodnionym przez strony umowy.

(dowód: akta kontroli str. 17, 191-240)

²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.

²¹ Zwany dalej *przełgądem dokumentacji*. Badaniami nie obejmowano praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Stosownie do zapisów programów studiów i kart sylabusów przedmiotu na kierunkach prowadzonych w WIŚ czas trwania praktyk wynosił 75 godzin (5 godzin konsultacji i 70 godzin zajęciowych), w WBiA na kierunku Budownictwo - 130 godzin (w tym udział w zajęciach 120 godzin), a na kierunku Architektury - 60 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 187-189, 198-203, 269-261, 269-271)

Wg 86,8% studentów, uczestników anonimowej ankiety, czas zaplanowany na odbycie praktyki był zdecydowanie i raczej wystarczający. W przypadku studentów WIŚ taką ocenę wskazało 95,1%, a WBiA – 100%.

(dowód: akta kontroli str. 332)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Uczelni nie przestrzegano obowiązku, ustalonego przez Rektora Regulaminem praktyk z 2009 r. w zakresie zawierania umów z organizatorami praktyk.

Ustalono, że 74 umowy w sprawie praktyk podpisali pełnomocnicy dziekanów ds. praktyk: WIŚ (43 umowy) oraz WBiA (31 umów) z naruszeniem § 4 ust. 3 regulaminu.

Zgodnie z § 4 ust. 3 ww. regulaminu umowę o organizację praktyki w imieniu Uczelni podpisuje – na mocy udzielonego mu przez Rektora pełnomocnictwa – dziekan lub właściwy prodziekan.

Wymaganych pełnomocnictw nie posiadali dziekani lub właściwi prodziekani WIŚ oraz WBiA.

(dowód: akta kontroli str. 14, 39, 43, 194, 204, 211, 216, 234, 241, 244-245, 251-252, 254-255, 262-263, 272, 328)

Z wyjaśnień udzielonych przez Dziekana i Prodziekana ds. Studenckich WBiA oraz Prodziekana WIŚ ds. Studenckich wynika, że sankcjonując naruszenie postanowień ustalonych przez Rektora Politechniki kierowali się przede wszystkim § 34 ust. 3 punkt 2 Statutu Uczelni zgodnie, z którym do kompetencji dziekana należy zapewnienie realizacji toku studiów w wydziale.

(dowód: akta kontroli str. 337, 338)

2. Dziekani WM oraz WEil ustalili wydziałowe zasady organizacji i zaliczania praktyk obowiązujące w latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 bez uzyskania opinii właściwej rady wydziału wymaganej § 2 ust. 3 Regulaminu praktyk z 2009 r.

Dziekan WEil nieprawidłowość tłumaczył szybkim trybem uzupełnienia brakującej dokumentacji w związku z zapowiedzianą wizytacją Uczelni przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a odpowiedzialny za nadzór nad praktykami Prodziekan ds. Ogólnych i Studenckich WM - omówieniem ich na Radzie Wydziału, jednak bez pisemnego udokumentowania.

(dowód: akta kontroli str. 130, 131)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Realizacja praktyk, nadzór i opieka sprawowana nad praktykantem oraz monitorowanie realizacji praktyk

Opis stanu faktycznego

2.1. Przegląd dokumentacji 74 praktyk studentów WIŚ oraz WBiA wykazał m.in., że:

a) w 72 przypadkach praktyki odbyto na podstawie umów określających prawa i obowiązki stron, zgodnie z wewnątrznie przyjętymi wzorami;

b) w dwóch przypadkach zawierając umowę z organizatorem praktyk nie skorzystano z wzorów przyjętych regulaminami praktyk:

– jedna z siedmiu praktyk zrealizowanych w roku akademickim 2014/2015 r. w administracji rządowej przeprowadzona została w ramach Rządowego Programu Praktyk Studenckich w Administracji. Praktyka w Wojewódzkim Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Lublinie, podjęta została w dniu 1.10.2015 r. na podstawie porozumienia z 15 września 2015 r. (wykorzystany został wzór załączony do *Zaleceń dotyczących praktyk studenckich w urzędach administracji rządowej*). Porozumienie w imieniu Uczelni podpisał pełnomocnik Dziekana WBiA ds. studenckich. Zakończenie praktyki przewidziane zostało na dzień 30.12.2015 r.;

– druga, w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w Krasnymstawie, podjęta została w dniu 31 sierpnia 2015 r. na podstawie umowy z 27 czerwca 2015 r. sporządzonej na wzorze organizatora praktyki. Agencja zobowiązała się m.in. do przeprowadzenia dla praktykanta szkolenia w zakresie bhp, ppoż. oraz danych osobowych, zapoznania praktykanta z zakresem powierzonych mu obowiązków w trakcie trwania praktyki i regulaminem pracy, wskazania osoby odpowiedzialnej za studenta, wystawienia praktykantowi opinii o odbytej praktyce. Umowę w imieniu Uczelni podpisał pełnomocnik Dziekana WIŚ ds. studenckich;

c) dla studentów WIŚ (43) i WBiA (1) opracowano indywidualne programy dostosowane do zadań jednostek administracji publicznej, w których były one odbywane. Pozostali studenci WBiA (30) realizowali praktyki na podstawie programów ogólnych, które opracowane zostały z uwzględnieniem potrzeb programowych kształcenia oraz możliwości jednostek, do których byli kierowani. Programy,

we wszystkich przypadkach były przekazywane i uszczegółowiane przy udziale organizatora praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 14, 17-18, 160-162, 241-243, 251-253)

2.2. Porównanie terminów odbywania przez 74 studentów praktyk oraz urlopów pełnomocników dziekanów ds. praktyk wykazało, iż w czasie trwania 41 praktyk opiekunowie tych studentów ze strony Uczelni przebywali na urlopach wypoczynkowych (w tym 27 przez cały czas trwania praktyki). W Politechnice nie wyznaczano na ten czas zastępstwa opiekunów.

(dowód: akta kontroli str. 160-166)

Pełnomocnicy dziekana ds. praktyk WIŚ i WBiA wyjaśnili, że kontaktowali się oni ze studentami, a także z organizatorami praktyk w trakcie odbywania praktyk telefonicznie i za pośrednictwem poczty elektronicznej. Kontakty te nie były dokumentowane oraz nie wykazywano ich w sprawozdaniach sporządzanych przez opiekunów.

Pełnomocnik dziekana WIŚ ds. studentów w roku akademickim 2013/2014 opiekował się 263 studentami przebywającymi na praktykach (z tego

17 w administracji publicznej), a w roku akademickim 2014/2015 - 254 (19) studentami. W ww. latach pełnomocnicy dziekana WBIA na kierunku Architektura opiekowali się odpowiednio: 139 (9) i 170 (4) studentami, a na kierunku Budownictwo – 141 (3) i 159 (10) studentami.

W ocenie 68 studentów WIŚ i WBIA (z 228 ankietowanych) pełnomocnicy dziekana ds. praktyk byli dostępni i służyli pomocą w przypadku trudności występujących podczas realizacji praktyki. Natomiast 18 studentów stwierdziło brak takich kontaktów i pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 327-329)

W okresie objętym kontrolą, jednostki organizujące praktyki nie zgłaszały Uczelni informacji o sytuacjach zakłócających praktyki. W danych ankietowych 221 studentów (z 228) nie stwierdziło występowania podczas praktyk czynników utrudniających jej realizację. Natomiast na utrudnienia wskazały cztery osoby.

(dowód: akta kontroli str. 327, 330)

2.3. Przegląd dokumentacji 74 praktyk studenckich wykazał, że oceny zgodności zrealizowanych praktyk z programami dokonywali pełnomocnicy dziekana ds. praktyk w przypadku praktyk inżynierskich, a praktyk przeddyplomowych – promotorzy prac. Ponadto weryfikowali efekty kształcenia poprzez sprawdzanie i porównanie dzienników praktyk ze sprawozdaniami. Wyniki weryfikacji służyły do oceny efektów kształcenia na danym kierunku studiów.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, że realizacja praktyk odbywała się zgodnie z założeniami programowymi przyjętymi na dany kierunek studiów, z programami praktyk oraz z wewnętrznymi procedurami przyjętymi na Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 328)

Wyniki anonimowej ankiety wykazały, że w ocenie 93,9% studentów praktyka realizowana była zgodnie z programem (w skali: zdecydowanie tak i raczej tak), a 90,3% potwierdziło opanowanie umiejętności wynikających z programu.

(dowód: akta kontroli str. 332)

2.4. Na poszczególnych wydziałach Politechniki działały komisje ds. jakości kształcenia, które dokonywały m.in. oceny programów praktyk i jednostek, w których odbywały się praktyki. Wyniki tych analiz służyły następnie do zgłaszania propozycji zmian w karcie (sylabusie) przedmiotu opracowywanego dla praktyki zawodowej oraz wskazywania potencjalnych organizatorów praktyk.

W ramach zawartych umów partnerskich Uczelnia współpracowała z jednostkami (organizatorami praktyk), które wybierane były na podstawie raportów sporządzanych przez Biuro Karier Studenckich. Biuro prowadziło także cykliczne badania studentów i absolwentów pod kątem znalezienia przez nich pracy oraz pracodawców w zakresie zapotrzebowania na absolwentów Uczelni, a zwłaszcza inżynierów. W roku 2014 takie badania zostały przeprowadzone podczas targów pracy *Inżynier na rynku pracy*. Wg pracodawców wysoko cenione były: dodatkowa działalność studentów, uczestnictwo w wymianach studenckich i praktyki zawodowe.

Absolwenci Politechniki uważali, że do znalezienia i utrzymania przez nich pracy przyczyniły się zarówno wybór uczelni technicznej, jak i kierunek studiów.

(dowód: akta kontroli str. 319-326, 328)

2.4.1. W roku akademickim 2015/2016 w Politechnice rozpoczęto kształcenie na dwóch nowych kierunkach studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym: Inżynieria bezpieczeństwa na Wydziale Podstaw Techniki a także Finanse i rachunkowość na Wydziale Zarządzania.

Zgodnie z przyjętymi przez wydziały programami kształcenia studenci realizować będą praktyki w wymiarze 12 tygodni na kierunku Inżynierii bezpieczeństwa i ośmiu tygodni na kierunku Finanse i rachunkowość: praktykę zawodową I prowadzoną po pierwszym roku studiów w wymiarze 4 tygodni oraz praktykę zawodową II po drugim roku w wymiarze ośmiu tygodni. Wydziały podpisały z firmami z regionu lubelskiego listy intencyjne w sprawie umożliwienia odbycia praktyk zawodowych wszystkim studentom ww. kierunków. Studenci będą mogli odbywać praktykę m.in. w instytucjach administracji publicznej, firmach konsultingowo-doradczych, zakładach użyteczności publicznej, instytucjach oświatowych oraz innych podmiotach prowadzących działalność gospodarczą.

(dowód: akta kontroli str. 317-318)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że sprawowanie opieki nad znaczną liczbą praktykantów, w skrajnych przypadkach przekraczającą 250 osób, może utrudniać rzetelne wykonywanie nadzoru merytoryczno-wychowawczego nad przebiegiem praktyki. Obniżenie jakości nadzoru może powodować również niewyznaczenie zastępstwa opiekunów w czasie przebywania na urloпах.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

1. Zawieranie umów z organizatorami praktyk przez osoby posiadające pełnomocnictwo Rektora w tym zakresie.
2. Ustalenie przez dziekanów szczegółowych zasad organizacji i zaliczania praktyk, po uprzednim uzyskaniu opinii rad wydziału.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

²² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 22 grudnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Dyrektor
Edward Lis

Kontroler
Ryszard Kamforowski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis